

Сіщук Л.В.

*кандидат юридичних наук,
науковий співробітник
Лабораторії проблем
корпоративного права
НДІ приватного права
і підприємництва імені
академіка Ф. Г. Бурчака
НАПрН України*

Sishchuk L.V.

*PhD, Researcher of
Laboratory of Corporate
Law Problems, Research
Institute of Private Law and
Entrepreneurship named after
acad. F. H. Burchak, National
Academy of Legal Sciences of
Ukraine*

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ У ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ: ОГЛЯД НОВЕЛ ЗАКОНОДАВСТВА

УДК: 347.191.1.

В умовах європейської інтеграції України одним із напрямків її стрімкого руху вперед є адаптація законодавства України до європейських стандартів. Не оминуло уваги законодавця й питання щодо удосконалення корпоративних законів, що регулюють правовий статус окремих юридичних осіб корпоративного типу, метою яких стало запровадження новітніх механізмів регулювання внутрікорпоративних відносин. Зокрема, одним із найбільш важливих змін стало прийняття Верховною Радою України Закону України № 2275-VIII «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», який набув чинності від 17. 06. 2018 р. Зазначена подія отримала позитивні відгуки в наукових колах, оскільки проблематика відсутності належного правового регулювання правового статусу товариств з обмеженою відповідальністю в умовах реального часу була предметом дискусій вже досить тривалий період. Крім того, як показує правозастосовна та судова практика, більшість питань, що виникали в сфері діяльності товариств з обмеженою відповідальністю, були наслідком відсутності гнучких методів регулювання, яких потребують сучасні бізнес-структури. Тому запровадження на законодавчому рівні нових інститутів щодо здійснення корпоративного управління в товариствах з обмеженою відповідальністю та способів реалізації корпоративних прав їх учасниками стало рушійним кроком до змін у правовому середовищі. Однак відразу після прийняття Закону постало й не менш важливе питання – як зазначені події вплинуть на інвестиційний клімат в цілому та правовий стан товариств з обмеженою відповідальністю зокрема.

Метою статті є здійснити аналіз нормативних положень Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» у частині визначення структури управління товариством, нових підходів до порядку створення і функціонування органів управління, а також розкриття переваг і недоліків запропонованих змін в практичній сфері їх застосування.

В. І. Борисова зазначає, що корпорація як юридична особа – самостійний по відношенню до своїх учасників суб'єкт правовідносин, яка набуває права і бере на себе обов'язки через свої органи, що діють в межах прав, наданих їм за законом або статутом. Орган корпорації – це правова конструкція, яка створюється з метою надання можливості сформувати і виразити волю останньої, відстоювати її інтереси, а через них і інтереси її акціонерів (учасників, членів) [1, с. 36 – 37]. Оскільки через органи управління юридична особа може реалізувати свою право- та дієздатність, то питання, що стосується порядку їх створення та функціонування має важливе значення і має бути врегульовано як у нормах закону, так і на локальному рівні в статутах і положеннях про органи управління.

Згідно ст. 28 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (надалі – Закон) органами товариства є загальні збори учасників, наглядова рада (у разі утворення) та виконавчий орган. Відповідно до вказаних положень у товариствах з обмеженою відповідальністю може існувати дво – або трьох ланкова система корпоративного управління, що визначається на розсуд самого товариства і зазначається в його установчих документах. Тобто товариство може функціонувати з такими органами управління як загальні збори і виконавчий орган, а у разі необхідності посилення контролю за діяльністю товариства є можливість утворювати наглядову раду. Така позиція законодавця сприймається позитивно, оскільки відповідає особливостям правового статусу товариств з обмеженою відповідальністю та специфіці їх діяльності в кожному конкретному випадку на той чи інший період часу. У зв'язку з цим, варто розглянути новели Закону про органи управління товариств з обмеженою відповідальністю.

Загальні збори товариства. У новому Законі передбачено, що загальні збори учасників є вищим органом товариства (ст. 29), які можуть вирішувати будь-які питання діяльності товариства (ст. 30). Щодо підстав та порядку скликання загальних зборів, то визначено, що загальні збори товариства можуть скликатися у випадках, визначених Законом і статутом, а також на вимогу виконавчого органу, на вимогу наглядової ради товариства або на вимогу учасника або учасників товариства, які на день

подання вимоги в сукупності володіють 10 або більше відсотками статутного капіталу товариства (ст. 31).

Отже, ініціювати скликання загальних зборів може як наглядова рада, якщо вона створена в товаристві, так і виконавчий орган. При цьому Законом покладено обов'язок ініціювати скликання загальних зборів на виконавчий орган, якщо вартість чистих активів товариства знизилася більш як на 50 відсотків порівняно з цим показником станом на кінець попереднього року, оскільки у разі ігнорування зазначених вказівок і доведення товариства до банкрутства члени виконавчого органу будуть нести солідарно субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями товариства. Вважаємо, що такий підхід законодавця є виваженим та сприятиме дотриманню принципу добросовісності членами виконавчого органу по відношенню до товариства при виконанні ними своїх службових обов'язків.

Що стосується учасників товариства, то на відміну від положень Закону України «Про господарські товариства», у якому передбачалося, що позачергові загальні збори повинні бути скликані на вимогу виконавчого органу або учасників товариства, що володіють у сукупності більш як 20 відсотками голосів (ст. 61), новим Законом приведено у відповідність з цивільним законодавством (ст. 98 ЦК України) питання про відсоток голосів, якими мають володіти учасники для ініціювання скликання загальних зборів, а саме 10 %, що вказує на позитивні зміни у виробленні єдиної моделі управління в юридичних особах корпоративного типу з ієрархічною структурою корпоративного управління.

Неможливо оминати увагою й порядок проведення загальних зборів товариства, адже новели законодавства визначають інші підходи в цьому напрямку. В першу чергу, це стосується кворуму загальних зборів, що, як правило, має чітко або в окреслених рамках зазначатися у спеціальному законі. За загальним правилом, кворум загальних зборів визначається як кількість голосів учасників у відсотковому відношенні, за наявності яких загальні збори слід вважати правочинними. Відповідно до попереднього законодавства передбачалося, що загальні збори учасників вважаються повноважними, якщо на них присутні учасники (представники учасників), що володіють у сукупності більш як 50 відсотками голосів. Проте дозволялося установчими документами встановлювати й інший відсоток голосів учасників (представників учасників), якщо в товаристві була відсутня державна частка (ст. 60 Закону України «Про господарські товариства»).

Згідно ж до нововведень Закону, кворум загальних зборів учасників товариства відсутній, а у ст. ст. 33 і 35 зазначається, що учасники можуть

брати участь у загальних зборах через особисту присутність або представника, в режимі відеоконференції або шляхом заочного голосування.

З одного боку, варто відзначити зазначені зміни як позитивні, оскільки вони наближені до регулювання порядку проведення загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю, що визначається законодавством країн Європейського Союзу. Для прикладу, норми КТТ Польщі не передбачають кворуму як передумови прийняття рішень у товариствах з обмеженою відповідальністю. Хоча в законодавстві є застереження, що засновницький договір може ставити в залежність дійсність зборів від участі у ньому учасників, які репрезентують відповідну кількість або вартість часток (ст. 241 КТТ). Водночас законодавча вимога встановлення кворуму передбачена у загальних положеннях (наприклад, ст. 506 § 1 КТТ - рішення про злиття/приєднання товариств) [4, с. 101].

Однак, з іншого боку, незважаючи на схожість положень законодавства окремих європейських країн, передбачено різні підходи до їх формування. З цих позицій, якщо брати до уваги відсутність у вітчизняних бізнес-структур навиків формулювання положень статутних документів відповідно до специфіки свого статусу, то існує ризик виникнення корпоративних конфліктів між учасниками товариств з обмеженою відповідальністю.

Щодо форм проведення загальних зборів, то як зазначає Р. Б. Сабодаш, законодавець допускає різні форми проведення загальних зборів: із фізичною присутністю учасників, змішані (збори, на яких допускається фізична присутність учасників та участь окремих учасників у загальних зборах у режимі відеоконференції), та віртуальні загальні збори учасників (збори, які проводяться без фізичної присутності учасників товариства). Водночас вчений робить висновок, що вочевидь, заочне голосування та прийняття рішень методом опитування є не формою проведення загальних зборів, а лише дистанційним голосуванням учасників [7, с. 134].

Проте, якщо вести мову про заочне голосування, то в Законі не визначено строків, впродовж яких учасник має проголосувати за те чи інше питання, що винесено на порядок денний загальних зборів. Більш детально у Законі описано процедуру прийняття рішень загальних зборів учасників шляхом опитування, оскільки відповідно до ст. 36 будь-яке рішення може прийматися учасниками шляхом опитування, якщо інше не встановлено статутом і крім випадків, передбачених цією статтею Закону. Також детально розписано процедуру та строки, в межах яких ініціатор опитування може організувати прийняття рішення учасниками товариства без скликання загальних зборів учасників товариства в класичному варіанті їх проведення.

Тим не менш, виникає необхідність детального врегулювання питання порядку проведення загальних зборів та прав і обов'язків учасників у статуті та/або корпоративному договорі, що на даний час ще не є гарантією належного здійснення права на участь у загальних зборах та правомірності їх проведення, оскільки відсутня практика правозастосування у цьому напрямку. З даного приводу фахівцями – практиками в галузі корпоративного права зазначається, що відміна кворуму для проведення загальних зборів товариства стала можливою завдяки введенню нових процедур проведення загальних зборів учасників, а саме: відеоконференції, заочного голосування або прийняття рішення шляхом опитування (тобто «дистанційне» проведення загальних зборів). Але існують й виправдані застереження, що залишився ризик блокувати прийняття рішень на загальних зборах недобросовісними учасниками, які можуть ігнорувати відеоконференції, заочні голосування та письмові опитування. Адже у ст. 29 Закону передбачається, що учасники товариства мають право, а не обов'язок бути присутніми на загальних зборах учасників, брати участь в обговоренні і голосувати з питань порядку денного.

І. Дерев'яно з цього приводу зазначає, що тут є певна алогічність та деструктивність. Без відповідного кворуму та визначеної кількості голосів ухвалення будь-яких рішень неможливе, що негативно позначиться на діяльності товариства. Наявна на сьогодні судова практика демонструє безпорадність товариств та/або учасників перед систематичною неявкою мажоритарних учасників на загальні збори товариства [2].

Не розкритим залишається й питання щодо способів прийняття рішень загальними зборами учасників по-новому. Згідно ст. 34 Закону рішення загальних зборів учасників можуть прийматися кваліфікованою більшістю голосів (3/4) або простою більшістю голосів усіх учасників товариства, які мають право голосу з відповідних питань, а рішення загальних зборів учасників з питань, передбачених пунктами 4, 5, 9, 10 ч. 2 ст. 30 Закону, приймаються одностайно всіма учасниками товариства, які мають право голосу з відповідних питань. Законом також дозволено в статуті встановлювати іншу кількість голосів учасників товариства (але не менше, ніж більшість голосів), крім рішень, які приймаються одностайно. Тобто наразі обмеження у вигляді кворуму зняте, але новий Закон містить норму, що встановлює мінімальну кількість голосів, які необхідні для прийняття того чи іншого рішення.

Втім тут слід врахувати й певні застереження. На перший погляд, з положень Закону випливає, що наявність кворуму відсутня, але у ході прийняття рішень, особливо з тих питань, які законом мають прийматися

одноставно всіма учасниками, виникає думка про необхідність наявності в таких ситуаціях де-факто 100-відсоткової участі учасників у прийнятті визначених законом рішень. Крім того, з тексту Закону та окремого формулювання «рішення приймається учасниками товариства, які мають право голосу з відповідних питань» залишається незрозумілим з яких питань і які учасники мають право голосу, а з яких не мають такого права. Якщо законом не передбачено кворуму учасників для проведення загальних зборів та прийняття рішень на них, також виникає логічне питання – чи йде мова про всіх учасників, які присутні на загальних зборах товариства, чи всіх учасників товариства, незалежно від їх фактичної участі у місці проведення загальних зборів учасників.

З цього приводу В. І. Цікало зазначає, що в ст. 40 Другої Директиви 77/91/ЄЕС Ради Європейського Співтовариства передбачена можливість прийняття рішень з питань, визначених статутом, за допомогою двох способів: 1) більшістю голосів учасників від загального розміру належних їм часток, без встановлення вимоги про наявність кворуму; 2) більшістю голосів від присутніх учасників, за умови наявності кворуму. Директива дає можливість обрати один із цих двох способів [8, с. 300]. Враховуючи зазначені положення, можна зробити висновок, що у Законі обрано перший із вищенаведених способів прийняття рішень загальними зборами товариства, відмінний від способу, закріпленого попереднім законодавчим актом.

Але в контексті європейського законодавства, якщо обирається спосіб голосування без кворуму, то прив'язка визначення кількості голосів учасників здійснюється до розміру частки учасника у статутному капіталі. Щодо українського законодавства, то прив'язка кількості голосів учасників здійснюється до голосів учасників з відповідних питань і, як вже зазначалося вище, у законодавчому акті не дається відповіді щодо яких «відповідних питань» іде мова. Крім того, у Законі відсутня прив'язка щодо голосів учасників товариства з обмеженою відповідальністю до частки у статутному капіталі, що навряд чи можна вважати позитивною законодавчою новелою.

Тому виникає питання, чи це нові, інноваційні шляхи вибору українським законодавцем способів корпоративного управління чи звичайне порушення правил юридичної техніки, що в практиці правозастосування в майбутньому може приводити до значних конфліктів у товариствах і судового вирішення спорів про визнання рішень загальних зборів недійсними.

Для прикладу, згідно положень Закону Австрії про ТОВ обрано другий спосіб прийняття рішень загальними зборами, що визначений євро-

пейськими стандартами. Якщо інше не визначено Законом чи статутом, рішення приймаються простою більшістю голосів, тобто 50% і більше присутніх голосів. Водночас є й такі рішення, для яких вимагається кваліфікована більшість: 1) поглинання товариства і зміна внаслідок цього корпоративної форми – 90% присутніх на зборах голосів; 2) внесення змін до статуту щодо поглинання, іншої форми реорганізації чи поділу ТОВ – 75% голосів присутніх на зборах [3, с. 78]. Тобто тут прив'язка робиться до кількості голосів учасників, присутніх на загальних зборах із вказівкою на наявність кворуму.

У зв'язку з цим, виправдано можна дійти висновку про необхідність деталізації правил про способи прийняття рішень загальними зборами у нормативних положеннях Закону, що в майбутньому має створити сприятливі умови для більш прозорої та налагодженої роботи вищого органу управління товариств з обмеженою відповідальністю.

Виконавчий орган товариства. В правовій літературі зазначається, що виконавчий орган – це волевиявляючий орган корпорації, який здійснює функцію безпосереднього управління нею. Він створюється за рішенням загальних зборів з встановленням компетенції цього органу та складу. Він підзвітний в своїй діяльності загальним зборам учасників (акціонерів, членів) корпорації, організовує виконання їх рішень і несе перед ними відповідальність за ефективність роботи корпорації [1, с. 39].

Згідно нормативних положень нового Закону питання щодо діяльності виконавчого органу також містить свої особливості. Зокрема, закріплено презумпцію створення у товаристві одноосібного виконавчого органу, назва якого «директор», якщо інше не визначено статутом (ч. 4 ст. 39). Щодо наявності в товаристві колегіального органу, то така можливість може бути передбачена у статуті з визначенням кількісного складу його членів (ч. 5 ст. 39).

Крім того, Законом урегульовано порядок проведення засідань виконавчого органу товариства та обмеження щодо обрання членів виконавчого органу, а саме те, що фізична особа, яка є членом колегіального виконавчого органу товариства або діє як одноосібний виконавчий орган, не може бути членом наглядової ради цього товариства (ч. 9 ст. 39). Оскільки члени виконавчого органу є посадовими особами товариства, які несуть відповідальність у межах своїх повноважень, важливим позитивним нормативним положенням є визначення у ст. 42 Закону таких понять, як «посадова особа товариства», «афілійована особа», «конфлікт інтересів».

Наглядова рада товариства. Чинне законодавство визначає органи контролю в господарських товариствах наглядову раду та ревізійну

комісію. Наразі передбачено створення цих двох органів лише в акціонерних товариствах [6, с. 176]. Щодо товариств з обмеженою відповідальністю, то Законом визначено нових підхід, згідно якого відсутні положення про необхідність створення ревізійної комісії чи обрання ревізора для здійснення контролю за господарсько-фінансовою звітністю товариства. Разом із тим, питання про створення наглядової ради належить до компетенції загальних зборів учасників, що має бути відображено у статуті товариства. І хоча така можливість не є обов'язковою, втім у тих товариствах, де значна увага буде приділятися питанню удосконалення системи управління та залучення і підвищення довіри іноземних інвесторів, створення наглядової ради стане необхідністю, що буде продиктовано практикою ведення бізнесу, оскільки згідно європейських стандартів наявність наглядової ради є гарантією прозорої діяльності товариств з обмеженою відповідальністю.

Так, А. В. Мягкий зазначає, що створення наглядової ради у товариствах з обмеженою відповідальністю обумовлюється такими основними чинниками: - підвищується інвестиційна привабливість вітчизняного бізнесу, оскільки наглядова рада існує у товариствах цієї організаційно-правової форми більшості країн світу, і її існування виступає додатковою гарантією успішності бізнесу для іноземних учасників; - досить швидко приймаються рішення в інтересах учасників товариства, які немає потреби відкладати до скликання загальних зборів; - запроваджується постійний контроль за діяльністю виконавчого органу, що дозволяє попереджати можливі зловживання з боку останнього; - включення до складу наглядової ради професійних менеджерів та осіб із високим досвідом корпоративного управління дасть змогу підвищити показники діяльності підприємства та досягти кращих фінансових результатів [6, с. 186 – 187].

Звичайно, варто погодитися й з І. В. Лукач, що саме лише створення наглядової ради в товаристві з обмеженою відповідальністю не в змозі вирішити всіх існуючих проблем в товаристві, але буде надавати учасникам можливість самостійно вирішувати питання контролю за виконавчим органом у випадку, якщо товариство буде мати таку необхідність [5, с. 161]. Так, згідно положень ч. 3 ст. 38 Закону порядок діяльності наглядової ради, її компетенція, кількість членів і порядок їх обрання, у тому числі незалежних членів наглядової ради, розмір винагороди членів наглядової ради, а також порядок обрання та припинення їхніх повноважень визначаються статутом товариства. З наведеного випливає, що саме учасники товариства і саме у статуті мають право відобразити основні засади діяльності наглядової ради, що є позитивним нововведенням.

Втім, варто відзначити й той факт, що нині законодавець занадто вузько визначає сферу правового регулювання діяльності наглядової ради та можливих векторів руху в напрямку розкриття специфіки повноважень її членів. Тому для вироблення ефективних методів діяльності наглядової ради доцільно ще додатково розробляти кожним товариством положення про наглядову раду, в якій детально прописувати повноваження членів наглядової ради, порядок проведення засідань наглядової ради, можливість створення комітетів наглядової ради тощо.

Таким чином, аналіз окремих положень Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» дає підстави для висновку, що в ньому запроваджено нові механізми корпоративного управління в товариствах з обмеженою відповідальністю, які відзначаються своєю гнучкістю і диспозитивністю у визначенні багатьох питань функціонування органів управління товариством. У зв'язку з цим, незважаючи на окремі неточності та неузгодженості законодавчих норм, перші спроби тлумачення законодавства вказують більше на позитивні аспекти правового регулювання, а наявність прогалин, які суттєво б впливали на діяльність товариств з обмеженою відповідальністю покаже лише правозастосовна і судова практика. Адже основне завдання законодавця виконано, а саме надано учасникам товариства право обирати модель корпоративного управління, згідно якої будуть враховані як приватні інтереси інвесторів, так й корпоративний інтерес компанії в цілому.

1. *Borisova V. I. Organ korporaciyi yak institucionalno-funktionalnij yiyi predstavnik. Korporativne pravo Ukrayini ta yevropejskih krayin: pitannya teorii ta praktiki: Zbirnik naukovih prac za materialami XV Mizhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferenciyi (6-7 zhovtnya 2017 r., m. Ivano-Frankivsk) / NDI privatnogo prava i pidpriyemnictva im. akademika F. G. Burchaka NAPrN Ukrayini; za red. d-ra yurid. nauk, akad. NAPrN Ukrayini V.V. Lucyu. Ivano-Frankivsk, 2017. S. 36 – 38.*
2. *Derev'yanko I. Zakon pro TOV: sho zminilosya i navisho? Yuridichna Gazeta. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/korporativne-pravo-ma/zakon-pro-tov-shcho-zminilosya-i-navishcho.html>*
3. *Korporativne pravo Avstriyi ta Ukrayini: monografiya / Vasilyeva V. A., Kovalishin O. R., Viktoriya Robertson [ta in.]; za red. prof. V. A. Vasilyevoyi. Ivano-Frankivsk, 2015. 250 s.*
4. *Korporativne pravo Polshi ta Ukrayini: monografiya / Vasilyeva V. A., Kovalishin O. R., Gerbet Andzhej [ta in.]; za red. prof. V. A. Vasilyevoyi. Ivano-Frankivsk, 2016. 375 s.*
5. *Lukach I. V., Firsanova V. D. Problemi ta perspektivi stvorenniya naglyadovoyi radi v tovaristvi z obmezhenoyu vidpovidalnistyu vidpovidno*

do zakonodavstva Ukraini. Porivnyalno-analitichne pravo. №2. 2014. S. 159 – 161.

6. Myagkij A. V. *Korporativne upravlinnya za zakonodavstvom Ukraini: dis. na zdobuttya nauk. stup. kand. yurid. nauk: 12.00.04. Kiyiv, 2017. 229 s.*
7. Sabodash R. B. *Provedennya zagalnih zboriv uchasnikiv TOV v rezhimi videokonferenciyi: problemi identyfikaciyi uchasnikiv. Korporativne pravo Ukraini ta krayin Yevropejskogo Soyuzu: noveli zakonodavstva: Zbirnik naukovih prac za materialami XVI Mizhnarodnoyi nauково-praktichnoyi konferenciyi (5-6 zhovtnya 2018 r., m. Ivano-Frankivsk) / NDI privatnogo prava i pidpriyemnictva imeni akad. F. G. Burchaka NAprN Ukraini; za red. d-ra yurid. nauk, akad. NAprN Ukraini V. V. Lucyа. Ivano-Frankivsk, 2018.S. 133 – 137.*
8. Tsikalo V. I. *Spivvidnoshennya mizh priynyattya rishen zagalnymi zborami tovaristva ta yih povnovazhnistyu. Korporativne pravo Ukraini ta inshih yevropejskih krayin: shlyahi garmonizaciyi: Zbirnik naukovih prac za materialami Mizhnarodnoyi nauково-praktichnoyi konferenciyi (2-3 zhovtnya 2015 r., m. Ivano-Frankivsk) / NDI privatnogo prava i pidpriyemnictva im. akademika F. G. Burchaka NAprN Ukraini; za red. d-ra yurid. nauk, akad. NAprN Ukraini V. V. Lucyа. Ivano-Frankivsk, 2015. S. 298 – 300.*

Сіщук Л. В. Органи управління у товаристві з обмеженою відповідальністю: огляд новел законодавства

У статті проаналізовано положення Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» щодо порядку створення та функціонування органів управління. Визначено, що законодавчі новели спрямовані на забезпечення оптимально гнучкої системи корпоративного управління в товариствах з обмеженою відповідальністю. Розкрито підстави скликання загальних зборів товариства з обмеженою відповідальністю, охарактеризовано форми проведення та способи прийняття рішень учасниками товариства на загальних зборах. Також здійснено порівняльно-правову характеристику норм Закону з загальними європейськими стандартами та законодавством окремих країн Європейського Союзу. Увагу приділено й регламентації діяльності виконавчого органу та наглядової ради.

Ключові слова: корпоративне управління, загальні збори, виконавчий орган, наглядова рада, посадова особа.

Sishchuk L.V. Management bodies in a limited liability company: an overview of the legislation

The article analyzes the provisions of the Law of Ukraine «On Companies with Limited and Additional Liability» regarding the procedure for the establishment and functioning of management bodies. Determined that the legislative novelties aimed at ensuring optimal flexible system of corporate governance in companies with limited

liability. The grounds for the convening of the general meeting of the limited liability company are disclosed, the forms of conducting and the procedure of decision-making by the participants of the company at the general meeting are described. A comparative legal description of the law of the European Union with the general European standards and legislation of the countries of the European Union has also been carried out.

Particular attention is paid to the regulation of the executive body and supervisory board. The presumption of creation in a limited liability company of a sole executive body is determined. Positive view is taken of the definition of concepts such as «official of a company», «affiliated person», «conflict of interests». It is proposed at the legislative level to consolidate the norm on the obligation of the company to approve at the general meeting of the participants the provisions on the executive body and the provisions of the supervisory board, which prescribe in detail the powers of members and functioning of these controls.

Key words: corporate governance, general meeting, executive body, supervisory board, official.